

CON ĐOM

VŨ THỊ THIÊN THU

Con nái ì ạch từ mấy hôm nay, mỗi bữa ăn nằm dài gác mõm lên thành máng, gục mặt xuống, tấm cám chầy dài hai bên mép, Nội thường vào thăm, xối nước, tắm rửa, xoa bụng, vuốt lưng dỗ dành, còn bảo xách nước dội sàn chuồng cho sạch sẽ.

Trân theo Nội ra sau vườn cắt lá chuối khô, bó lại thành chùm, kê nệ ôm vào. Nội che một góc chuồng, cẩn thận phủ chùm lá chuối khô lên, con nái ì ạch lê cái bụng to gần chấm đất đến dựa lưng vào cột, đong đưa thân hình gãi soèn soẹt .

Đêm sâu tự bao giờ, trong giấc ngủ mơ màng, nghe tiếng bản lẻ rít, cửa sau nhà mở ra, Trân nhìn thấy ngọn đèn dầu leo lét, bóng Nội in trên vách, tiếng guốc đông gõ đều đều, lộp cộp, thanh âm quen thuộc, cộng với tiếng thì thầm nho nhỏ lao xao “ Con nái đang rên rỉ, chắc nó chuyển bụng, coi chừng nó sẽ sanh lúc hừng sáng”. Trân tụt xuống giường, quờ quạng xỏ chân vào đôi dép, rón rén theo sau, Nội quay lại “

- Con đi ngủ đi, con Nái mới đau thôi, còn lâu lắm mới sanh mà .

- Con muốn coi Nội lấy heo con ra.

- Trẻ con, chuyện này con chưa cần biết, mai một lớn lên, cũng không muộn.

Trân rón rén trở vào, trong lòng vẫn nôn nao, không ai chịu giải thích cho trẻ con biết, bảo là chuyện người lớn, nhưng không cho xem thì bao giờ mới biết được? Nhìn con Nái lê la cái bụng to tướng, ì ạch trong chuồng, Trân tò mò chỉ muốn xem làm sao mà nó có thể chứa ngàn ấy con trong bụng được? Lần trước con Nái sinh được một lứa mười con, nuôi vừa tròn ba tháng thì người ta đến bắt đi mất ...Trân buồn hắt hiu, lần này Nội hứa sẽ cho Trân một con để nuôi riêng. Chờ đợi nôn nao, từng ngày, đi học về lại ra thăm, nhìn con nái đang lê la, biếng lười, càng mong sao cho đến lúc khai sinh.

Tiếng thở khò khè nặng nề, hục hặc, thanh âm cơ hồ không thể thoát ra trong cổ họng, con nái nằm tựa lưng vào vách chuồng, miệng nhai nát những tàu lá chuối khô...hơi thở mệt nhọc dứt quãng, Bà ngồi cạnh, vuốt lưng dỗ dành, khi con heo con vừa lọt khỏi lòng mẹ, cất tiếng kêu lên, Nội nhanh nhẹn đỡ lấy, chùi sạch rồi cho vào chiếc thúng con ủ lá chuối khô và giẻ rách. Khi ánh mặt trời nhuốm hồng sau hàng cây, con heo con cuối cùng đã nằm yên trong thúng.

Trân dụi mắt, ánh sáng đầu ngày chói lọi, chưa kịp rửa mặt, nhớ lại câu chuyện đêm qua, Nội thức dậy canh con nái đang chuyển bụng, vội vã chạy ra vườn sau. Bờ cỏ cạnh mé ruộng còn long lanh sương sớm, Trân quên mất trò chơi thường ngày, treu đùa với những hạt mong manh, trong suốt như kim cương này, đang nóng lòng nhìn bầy heo con, thấy Nội bê cái thúng, lẩm nhẩm đếm, kiểm soát lại lần cuối cùng, nhìn con nái với cái bụng lép xẹp đang thở phì phào. Trân cúi xuống sờ lên làn da màu hồng của bầy heo con, mắt nhắm mắt mở, chúng nó rúc vào nhau như bản năng tự nhiên đi tìm hơi ấm, lông tơ mịn, lớp da mỏng, mềm mại, mỏng manh, tưởng chừng như thấy cả từng mạch máu luân lưu trong cơ thể bé nhỏ dưới bàn tay.

- Nội à , cho con bông nó được chưa ?

- Chưa đâu con, phải lau chùi cho thật sạch sẽ đã, nó mới lọt lòng, còn phải chờ cho nó quen với không khí bên ngoài, cũng chưa biết còn sót lại con nào nữa hay không.

- Mười con rồi Nội, nhiều quá.

- Giống này có thể đẻ một lứa mười hai con như chơi. Phải cẩn thận chờ, rủi còn sót lại, không kéo ra kịp con nó sẽ bị ngộp, chưa kể con nái kiệt sức, nằm ngã xuống đẻ nhẹp con nó không chừng . Thôi con đi học đi, trưa về mới bông chơi được.

Trân nhẹ vuốt làn da mịn màng, màu hồng nõn nà. Trong thúng lúc nhúc bầy heo con, có con màu hồng, có con lớn đốm đen.

- Nội à, tại sao chúng cùng một mẹ mà lại không giống nhau hén.

- Ủ thì cũng như con người thôi, cũng có người vậy người khác vậy con .

- Con này bé quá, thân hình màu trắng hồng, nhưng lại có một đốm đen trên vành tai, lạ quá vậy

Nội.

- Ủ, chắc là nó được làm đầu đó, thôi con đi học, trễ rồi.
- Nội, con Đóm nhỏ quá, Nội chừa nó lại cho con nuôi nha.
- Ủ !

Trân vuốt nhẹ đôi tai vểnh lên của con Đóm thì thầm “ Mày Ngoan nha...” rồi tung tăng chạy vào nhà .

Những đứa con tròn lú lắt lần lượt được chủ chúng nó đến mang đi, Nội giữ lời, để dành con Đóm lại cho Trân nuôi. Khi mẹ nó hắt ra, không cho con Đóm theo bú nữa, hàng ngày, Trân sang nhà máy xay lúa của Ông xúc cám mịn về trộn với cháo gạo lứt cho con Đóm ăn. Nó lớn nhanh như thổi, mới đó mà thân hình đã căng tròn vòng tay ôm. Trân thường nghe người lớn mắng câu “ Ngu như heo”, nhưng có thật không? Con Đóm không ngu như người khác mắng oan, nó rất thông minh theo tưởng tượng của Trân, nó biết vùi vãnh, nũng nịu, bao giờ Trân ra thăm, nó cũng chạy đến bên vách chuồng, cọ lưng vào cây tràm nhỏ làm thanh chắn, ngóng mũi chờ đợi. Con Đóm rất tinh nghịch, suốt ngày hết lẩn lóc trong chuồng, lại thò sang khu đất trống, ủi mấy gốc cây, nhủi mặt vào bùn ..thân thể dính đầy bùn khô, trông nó lấm lem như khối đất di động.

- Đóm! Lại đây tắm, mày thật là dơ như heo.

Trân mắng con Đóm, vậy mà nó cũng mon men đến bên chuồng phơi cái lưng tròn trịa ra cho Trân xối nước. Gãi vào lưng mấy cái là nó nằm dài ra, biếng lười gác mõm lên máng ăn chờ đợi. Ngọn gió bắc liu liu lùa qua khe cửa, những sáng gai gai lạnh, không muốn thò tay vào thau nước. Mực nước trong sông con đã hạ xuống, mùa nước giựt , cánh đồng lúa xạ nặng trĩu bông. Trân lo lắng nhìn mấy chùm lá chuối khô, không biết con Đóm có đủ ấm không, Nội bảo là da nó dày lắm, không biết lạnh đâu, nhưng thấy nó nằm co ro trong đùm lá thật tội nghiệp quá. Nội bảo nuôi cho nó mau lớn, gần Tết người ta sẽ đến bắt nó đi, Trân luôn mong Tết đến, nhưng trong lòng lại đầy mâu thuẫn, sợ con Đóm bị bắt đi. Mỗi ngày đi học về, vội vã ra sau chuồng tìm nó. Thấy con Đóm còn nghịch ngợm trong bùn, lại mắng nó, lại xách nước tắm rửa kỳ cọ cho sạch bóng, trong lòng chỉ mong sao người ta quên nó đi .

- Nội à! Tại sao người ta nuôi heo?

- Thì người ta nuôi heo là một cách để gây vốn hay để dành tiền.
- Vậy người ta mua con Đóm làm gì thế?
- Thì người ta mua về để chuẩn bị bán Tết .

Chuẩn bị Tết thật rộn ràng, Nội lóng nước vôi, trừ nước tro để làm bánh mứt. Hàng năm, bánh tét , bánh ít, bánh in, còn làm thêm bao nhiêu là thứ dưa hành, dưa kiệu, dưa cải chua ... Đầu tháng Chạp, nếp đã được xay ra, mang về từ bên nhà máy. Nội nhặt từng hạt thóc, đo lường, phân chia, bao nhiêu lít để làm bột bánh in, bao nhiêu làm bột nếp để gói bánh ít, phần nào dùng để làm bánh tét, bánh nước tro ...Trân cũng xôn xao theo Nội đi đào củ gừng về làm mứt. Chọn ánh gừng non, trong xanh nõn nà để làm mứt dẻo, chừa lại một phần để ngào chuối khô. Gừng già màu trắng đục, sơ dây, ánh to tròn thì xam tơi ra làm mứt. Phiên chợ càng ngày càng đông đảo, từng gian hàng nối dài nhau. Những chiếc đệm chất đầy các quả dưa hấu, màu vỏ xanh biếc. Từng đệm rau cải nổi tiếp nhau, người dân quê đi chợ mua sắm Tết, nhà nào ít nhất cũng vài chục cây cải xanh về muối dưa, kẻ thì chục dưa hấu. Nội đã chọn mua cả chua, trái đậu que, bí đao loại già, loại non, bao nhiêu là thứ khác nhau để làm mứt. Càng gần Tết, khu chợ càng xôn xao với người mua kẻ bán, dù cho nghèo giàu cũng ba ngày Tết, ai cũng muốn sắm sửa mâm cơm, chén rượu, cúng Ông bà cho phải lễ.

Từ ngày hai mươi ba, sau khi nấu chè cúng đưa ông Táo về trời, Nội Bắt đầu sên mứt bí, từng khay to. Bí đao gọt vỏ, cắt thành từng thanh mỏng, lạng đủ các hình thể, hoa văn, câu chúc tụng, Trân theo Nội canh từng mâm mứt, hàng ngày mang phơi nắng cho trắng, khô quá thì mứt không trong, ướt quá mứt không giòn, Nội dạy bảo cách thức, canh chừng từng li từng tí. Niềm kiêu hãnh khi nhìn thấy thành quả nẩy thật vô biên. Bánh mứt đã chất đầy các ngăn trong tủ kính. Từng hủ dưa kiệu, dưa hành xếp thẳng hàng, hàng năm, dù cho bận rộn thế nào, Mẹ cũng làm mấy hủ dưa đầu heo, dưa rau muống để cho các Chú Bác nhâm nhi với rượu nếp Than [Cẩm] do chính tay Nội cất

lấy.

Mãi nôn nao chuẩn bị Tết, Trân cũng quên mất, không còn nghĩ đến ngày hẹn bắt con Đóm. Hàng năm, Trân theo Ba Mẹ về tỉnh lỵ sắm Tết, Ba đưa các con đi ngắm các gian hàng chưng bày hàng hóa, các thứ bánh mứt, đi ăn cơm nhà hàng Tàu, nhưng thích nhất là đi xem phim tình cảm Ấn Độ. Trong ký ức muôn màu của con bé, những tài tử đóng phim này tuyệt đẹp, nhạc đệm trong phim nghe rất vui tai, dù con bé không hề hiểu họ hát thứ tiếng gì. Sau này, mặc dù đã làm quen với màn ảnh đại vĩ tuyến, với tài tử Âu Mỹ, Trân vẫn đi tìm xem những rạp hát chiếu phim Ấn Độ, chỉ vì chút kỷ niệm luyến lưu của thời thơ ấu.

Lễ mễ ôm các gói hàng vào nhà, chưa kịp rửa mặt, chực nhớ là chưa cho con Đóm ăn sáng nay, vì phải vội vã theo Ba Mẹ đi từ sớm, Trân chạy ra sau chuồng tìm con Đóm, nhìn đùm lá chuối khô còn treo trên vách, cánh cửa chuồng mở toang.

- Nội ơi ! con Đóm sảy chuồng rồi
- Hôm nay người ta bắt nó đi rồi,
- Sao Nội nói là ngày mai mới đúng ngày.
- Họ năn nỉ bắt trước một ngày .

Trân tiu nghiu vào nhà, niềm vui của ngày đi sắm Tết bốc lên như làn khói mỏng, tan biến mất hút trong không gian. Sao người ta không chờ một ngày nữa thôi. Tội nghiệp con Đóm, chắc nó sẽ rất buồn vì Trân chưa kịp nói lời từ giã. Máy gói hàng nằm im lặng, chia nỗi băng khuâng. Lặng im, đứng tần ngần nhìn về phía chuồng heo cuối vườn, nuôi nó gần trọn năm, chăm sóc hàng ngày, tay chân quỵn luyến, Đóm ơi! mày lưu lạc đến nơi nào?

Trẻ con, buồn vui bất chợt như nắng mưa. Tết còn bao nhiêu công việc phải làm cho xong, nào là quét vôi, rửa sạch bụi bậm bên trong nhà, ngoài cửa, cắt tỉa cây kiểng trước sân, nhặt lá các cội Mai trong vườn. Nội đã mang mấy bộ lư đồng xuống cho người đánh bóng, lau chùi sáng choang, rực rỡ. Những khung cửa sổ, cửa lá sách, chấn song, từng mảnh tủ khảm sa cừ, công việc nhẹ nhàng cho trẻ con, dùng dầu dừa và sáp ong để lau chùi, mỗi đứa được giao cho một phần việc riêng, tất cả góp sức vào, cùng lúc với nỗi nôn nao chuẩn bị, đón chờ .

Ngày hăm tám, trẻ con đã được mặc áo mới, ngày cúng rước ông bà về vui Tết. Mẹ nấu nướng bày biện các thứ từ sáng sớm. Trên bàn thờ, hai đĩa ngũ quả, màu sắc tươi thắm, hài hoà. Trân xếp từng ngọn rau, tia từng cánh hoa, giúp Mẹ chưng bày thức ăn Mang các thứ dưa hành, dưa kiệu, dưa gừng ...ra xếp vào đĩa

Từ mấy hôm trước, Mẹ đã luộc đầu heo và ngâm giấm để làm món Dưa Đầu Heo, món không thể thiếu được trong các ngày cúng Tết, vớt từng miếng thịt ra, cắt thành lát mỏng, xếp hình nan quạt bày trên đĩa, bên trên đặt thêm nguyên trái ớt đỏ chẻ thành hoa cùng với hành xanh cuốn tròn, màu trắng của thịt mỡ, màu hồng của thịt nạc, cùng màu xanh đỏ hoa lá trông rất đẹp mắt.

- Trân ơi ! Vào tủ mang cho mẹ hũ dưa đầu heo.

Kệ nệ mang hũ ra, Mẹ vớt từng miếng thịt, cái mũi, cái tai đặt lên thớt, Trân sững sờ, đau buốt trong trái tim, cảm giác không thể diễn tả được, không thể làm được, cái đóm đen trên vành tai, dù đã ngâm vào giấm, vẫn còn in đậm. Con Đóm thân quen, Trân không thể hình dung được, dù biết là người ta mua nó, nhưng không bao giờ, trong trí tưởng lại nghĩ đến người ta xẻ thịt. Bàn tay run rẩy, mắt rung rung, Trân nhìn Mẹ

- Mẹ, cái tai này ... tai của con Đóm .